

Judikatūras krājums

Lieta C-235/14

**Safe Interenvios SA
pret
Liberbank SA u.c.**

*(Audiencia Provincial de Barcelona
lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Finanšu sistēmas izmantošanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai nepieļaušana — Direktīva 2005/60/EK — Pasākumi, kas saistīti ar klienta uzticamības pārbaudi — Direktīva 2007/64/EK — Maksājumu pakalpojumi iekšējā tirgū

Sprieduma kopsavilkums – Tiesas (piektā palāta) 2016. gada 10. marta spriedums

1. *Tiesību aktu tuvināšana — Finanšu sistēmas izmantošanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai nepieļaušana — Direktīva 2005/60 — Finanšu iestāžu rūpības pienākums attiecībā uz saviem klientiem — Valsts tiesiskais regulējums, ar kuru tiek pieļauts pieņemt pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus attiecībā uz iestādēm vai personām, uz kurām attiecas direktīva, ja pastāv aizdomas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu vai terorisma finansēšanu — Pieļaujāmība*

(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/60, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2010/78, 5., 7. pants, 11. panta 1. punkts un 13. pants)

2. *Tiesību aktu tuvināšana — Finanšu sistēmas izmantošanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai nepieļaušana — Direktīva 2005/60 — Minimāla saskaņošana*

(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/60, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2010/78)

3. *Tiesību aktu tuvināšana — Finanšu sistēmas izmantošanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai nepieļaušana — Direktīva 2005/60 — Finanšu iestāžu rūpības pienākums attiecībā uz saviem klientiem — Minēto iestāžu pilnvaras pieņemt klienta uzticamības pārbaudes pasākumus — Robežas — Kompetentajām iestādēm piešķirtās uzraudzības funkcijas ievērošana*

(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/60, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2010/78, 8. panta 2. punkts, 9. panta 5. punkts un 37. pants, un Direktīvas 2007/64, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2009/111, 21. pants)

4. *Pakalpojumu sniegšanas brīvība — Nosacījumi — Aizliegums — Piemērojamība*

(LESD 56. un 57. pants)

5. *Pakalpojumu sniegšanas brīvība — Nosacījumi — Finanšu sistēmas izmantošanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai nepieļaušana — Direktīva 2005/60 — Finanšu iestāžu rūpības pienākums attiecībā uz saviem klientiem — Valsts tiesiskais regulējums, ar kuru tiek pieļauts kredītiestādei piemērot pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus maksājumu iestādei — Pieļaujāmība — Nosacījums — Samērīguma principa ievērošana*

(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/60, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2010/78, 5. un 13. pants)

6. *Pakalpojumu sniegšanas brīvība — Brīvība veikt uzņēmējdarbību — Nosacījumi — Pamatošana ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem — Novērtējums, ņemot vērā vispārējos tiesību principus — Pamattiesībām neatbilstošu pasākumu nepieļaujāmība*

(LESD 52. un 62. pants)

7. *Prejudiciāli jautājumi — Pieņemamība — Nepieciešamība sniegt Tiesai pietiekamus precizējumus par faktiskajiem apstākļiem un tiesisko regulējumu — Piemērojamība*

(LESD 267. pants; Tiesas statūtu 23. pants; Tiesas Reglamenta 94. pants)

8. *Prejudiciāli jautājumi — Tiesas kompetence — Robežas — Valsts tiesas kompetence — Strīda faktu konstatēšana un novērtēšana — Tiesas interpretēto noteikumu piemērošana*

(LESD 267. pants)

1. Direktīvas 2005/60 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Direktīvu 2010/78, 5. un 7. pants, 11. panta 1. punkts un 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem tiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru, pirmkārt, ir ļauts piemērot standarta klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, ja runa ir par finanšu iestādēm, kuru klienta uzticamības pārbaudes pasākumu ievērošana tiek uzraudzīta, ja pastāv aizdomas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu vai terorisma finansēšanu šīs direktīvas 7. panta c) punkta izpratnē, un, otrkārt, iestādēm un personām, uz kurām šī direktīva attiecas, atkarībā no viņu riska vērtējuma piemērot pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus situācijās, kurās pēc savas būtības var būt augsts nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas risks tās pašas direktīvas 13. panta 1. punkta izpratnē – kā naudas sūtīšanas pakalpojumi.

Neraugoties uz izņēmumu Direktīvas 2005/60 11. panta 1. punktā, šīs direktīvas 7. un 13. pantā dalībvalstīm ir pieprasīts nodrošināt, lai situācijās, kas saistītas ar klientiem, kuri paši ir struktūras, uz kurām attiecas direktīva par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, iestādes un personas piemērotu standarta klienta uzticamības pārbaudes pasākumus saskaņā ar šīs direktīvas 7. panta c) punktu un pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus saskaņā ar 13. pantu situācijās, kurās var būt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas risks. Turklāt, pat ja šādu aizdomu par šādu risku nav, ar Direktīvas 2005/60 5. pantu dalībvalstīm ir ļauts pieņemt vai paturēt spēkā stingrākus noteikumus, ja šo noteikumu mērķis ir apkarot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu.

(sal. ar 75. un 80. punktu un rezolutīvās daļas 1) punktu)

2. Skat. nolēmuma tekstu.

(sal. ar 76. un 79. punktu)

3. Direktīva 2005/60 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2010/78, ir jāinterpretē tādējādi, ka iestādes un personas, uz kurām šī direktīva attiecas, nevar apšaubīt maksājumu iestāžu uzraudzības lomu, kura saskaņā ar Direktīvas 2007/64 par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2009/111, 21. pantu ir kompetentām iestādēm, un tās nevar aizstāt šīs pēdējās minētās iestādes. Direktīva 2005/60 ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai arī finanšu iestāde saskaņā ar savu uzraudzības pret klientiem pienākumu var ņemt vērā uzticamības pārbaudes pasākumus, ko attiecībā uz saviem klientiem ir veikusi maksājumu iestāde, visi tās veiktie uzticamības pārbaudes pasākumi tomēr ir jāpielāgo nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas riskam.

Saskaņā ar Direktīvas 2005/60 8. panta 2. punktu iestādēm vai personām, uz kurām attiecas šī direktīva, minētās direktīvas 37. pantā minētajām kompetentām iestādēm ir jāspēj pierādīt, ka to klientu uzticamības pārbaudes pienākuma ietvaros veikto pasākumu apjoms – bet šis apjoms var tikt pielāgots atkarībā no klienta, komercdarbības attiecību, produkta vai darījuma veida –, ņemot vērā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risku, ir atbilstīgs. Šai sakarā šādiem pasākumiem ir jābūt konkrētai saiknei ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risku un jābūt samērīgiem ar to. No tā izriet, ka tāda pasākuma veikšanai kā Direktīvas 2005/60 9. panta 5. punkta pirmajā daļā paredzētā komercdarbības attiecību izbeigšana, ņemot vērā minētās direktīvas 8. panta 2. punktu, nebūtu jānotiek, ja nav pietiekamas informācijas par saikni ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risku.

(sal. ar 86., 87. un 93. punktu un rezolutīvās daļas 2) punktu)

4. Skat. nolēmuma tekstu.

(sal. ar 98. un 100. punktu)

5. Direktīvas 2005/60 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2010/78, 5. un 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesiskajam regulējumam, kurš pieņemts, vai nu pamatojoties uz rīcības brīvību, kas ar šīs direktīvas 13. pantu ir piešķirta dalībvalstīm, vai arī pamatojoties uz minētās direktīvas 5. pantā noteikto kompetenci, ir jābūt saskaņā ar Savienības tiesībām, tostarp ar līgumos garantētajām pamatbrīvībām. Lai arī šāds valsts tiesiskais regulējums noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas apkarošanai kalpo leģitīmam mērķim, kas pamato pamatbrīvību ierobežojumus, un prezumpcija par to, ka iestādes, uz kuru minētā direktīva attiecas, veikta naudas nosūtīšana uz valsti, kas nav tās reģistrācijas valsts, vienmēr rada augstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risku, ir piemērota minētā mērķa sasniegšanai, šis tiesiskais regulējums katrā ziņā pārsniedz to, kas nepieciešams, lai sasniegtu mērķi, kam tas kalpo, ciktāl prezumpcija, kas tajā ir iedibināta, attiecas uz jebkuru naudas nosūtīšanu, neparedzot iespēju šo prezumpciju par risku apstrīdēt attiecībā uz naudas nosūtīšanas gadījumiem, kuros objektīvi šāda riska nav.

Turklāt saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas risku – šajā riska novērtējumā ir jāņem vērā vismaz visi būtiskie fakti, ar kuriem var tikt pierādīts risks kādam no tādas rīcības veidiem, kas uzskatāma par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu vai terorisma finansēšanu.

(sal. ar 108. un 111. punktu un rezolutīvās daļas 3) punktu)

6. Ja dalībvalsts norāda primārus vispārējo interešu apsvērumus, lai pamatotu tiesisko regulējumu, kas var radīt šķēršļus pakalpojumu sniegšanas brīvībai, šis Savienības tiesībās paredzētais pamatojums ir jāinterpretē, ņemot vērā Savienības tiesību vispārējos principus un tostarp tagad Eiropas Savienības Pamattiesību hartas garantētās pamattiesības. Tādējādi attiecīgajam valsts tiesiskajam regulējumam paredzētos izņēmumus var piemērot tikai tad, ja tas atbilst pamattiesībām, kuru ievērošanu nodrošina Tiesa.

(sal. ar 109. punktu)

7. Skat. nolēmuma tekstu.

(sal. ar 114.–116. punktu)

8. Skat. nolēmuma tekstu.

(sal. ar 119. punktu)